

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Deák Péter ügyvéd által képviselt felperesnek Daniné dr. Égető Mária jogtanácsos által képviselt Vám- és Pénzügyőrség Dél-alföldi Regionális Parancsnokságának jogutódja Nemzeti Adó- és Vámhivatal Dél-alföldi Regionális Vám- és Pénzügyőri Főigazgatósága alperes ellen vámügyben hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indított perében a Bács-Kiskun Megyei Bíróság 2010. április 13. napján kelt 5.K.21.667/2009/13. számú ítélete ellen az alperes által 14. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán eljárva - nyilvános tárgyaláson - meghozta az alábbi

í t é l e t e t

A Legfelsőbb Bíróság a Bács-Kiskun Megyei Bíróság 5.K.21.667/2009/13. számú ítéletét hatályon kívül helyezi, és a felperes keresetét elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az alperesnek 200.000 (kettőszázezer) forint elsőfokú- és 100.000 (egyszázezer) forint felülvizsgálati perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 619.000 (hatszázötvenkilencezer) forint kereseti, és 619.000 (hatszázötvenkilencezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

Az első fokon eljáró hatóság a 4127-4/2009. számú határozatában kötelezte a felperest 8.161.356 Ft vám, 2.155.446 Ft általános forgalmi adó, azaz összesen 10.316.802 Ft vámtartozás megfizetésére.

A felperes fellebbezése alapján eljáró alperesi jogelőd a 11827-2/2009. számú határozatában az elsőfokú határozatot helybenhagyta. Az alperesi jogelőd határozatában a következőket állapította meg: gazdálkodó (a továbbiakban: főkötelezett) 2009. január 21-én kezdeményezte a kecskeméti vámhivatalnál a 09NL56723917CF6FD4 MRN szám alatt érkezett 22.000 kg tömegű 8.500 EUR értékű fokhagyma harmadik országbeli áru közösségi külső árutovábbítási eljárását, rendeltetési vámhivatalként a r.-i A.-t jelölte meg. Az árutovábbítási eljáráshoz a gépkocsi vezetője biztosítékként az Kft. 1 db N019244 számú TC-32 Egyedi Garanciajegyét nyújtotta be. A szállítmány fuvarozását az okmányok szerint a Kft. végezte. Az árutovábbításra vonatkozó elektronikus

vámáru-nyilatkozatot a vámügynök felperes nyújtotta be, ebben képviseleti jogáról nem nyilatkozott, az áru megnevezésnél helytelen KN-kódot tüntetett fel, az árutovábbításhoz kapcsolódó vámbiztosíték összegét is valótlanul állapította meg, vámzárát nem jelölt be, a 18. rovatban pedig gyűjtő (GYJT) megnevezés alkalmazásával kizárta annak lehetőségét, hogy a vámhatóság tudomás szerezzen a nem közösségi árut szállító gépjárműről.

Bár a rendeltetési vámhivataltól nem érkezett elektronikus üzenet az áru bemutatására, az indító vámhivatal elfogadta a r. vámbélyegzővel ellátott alternatív igazolást, annak alátámasztására, hogy a szállítmány már a bemutatási határidő lejárta előtt beérkezett rendeltetési vámhivatalhoz, és mentesítette a tételt, felszabadította a lekötött garanciát. A vámhivatal azonban később - mivel felmerült a gyanúja, hogy a benyújtott alternatív igazoláson szereplő román vámbélyegző valódisága megkérdőjelezhető- megkereste a román vámhatóságot, amely azt a tájékoztatást adta, hogy az okmányon szereplő aláírás és bélyegzőlenyomat hamis, a tétel nem érkezett meg a rendeltetési vámhivatalhoz. A megkeresésre figyelemmel az első fokú vámhatóság vámtartozás megfizetésére kötelezte - egyetemlegesen, de külön-külön határozatban - a főkötelezettet, a fuvarozót és a felperest. Az alperesi álláspont szerint a felperes kötelezésére a Községi Vámkódex létrehozásáról szóló 2913/92/EGK Tanácsi rendelet, (a továbbiakban: Vámkódex) 4. cikk 12. pontjában, 5. Cikk (4) bekezdésében, 18. Cikk (1) bekezdésében, 64. Cikkében, 92. Cikk (1) bekezdésében, 94. Cikk (1) bekezdésében, 96. Cikkében, 203., 213., 215., 217., Cikkeiben, 222. Cikk (1) bekezdésében, a Községi Vámkódex végrehajtásáról szóló 2454/93/EGK bizottsági rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 169. Cikk (1), (2) bekezdéseiben, 199. Cikk (1) bekezdésében, a közösségi vámjog végrehajtásának részletes szabályairól szóló 15/2004. (IV.5.) PM rendelet 24.§ (3) és (4) bekezdéseiben foglaltak alapján megalapozottan és jogszerűen került sor. Ennek indoka pedig az, hogy a vámügynök felperes, aki a főkötelezett nevében járt el az elektronikus vámáru-nyilatkozat benyújtásakor nem rendelkezett (írásbeli) meghatalmazással vagy megbízással, nem nyilatkozott arra nézve sem az árutovábbítási eljárás indítványozásakor, hogy más személy nevében, illetve érdekében jár el, - kérésre - nem rögzítette a forgalmi rendszámot, azt vámzár megjelölése nélkül állította vám elé, tehát olyan valótlan adattartalmú vámáru-nyilatkozatot nyújtott be, amellyel hozzájárult a harmadik országbeli vámáru vámfelügyelet alóli elvonásához.

A felperes keresetében a határozatok hatályon kívül helyezését, a terhére előírt fizetési kötelezettség törlését kérte, vitatta ezek jogalapját. Azzal érvelt, hogy a vámhatóság „sorozatos kötelezettség szegése hozható ok okozati összefüggésbe az áruk eltűnésével”. Jogi álláspontja a következő volt:

A határozatok valótlan tényálláson, téves ténybeli és jogkövetkeztetéseken alapulnak. Mivel vámügynökként járt el, tevékenysége csak a vámáru-nyilatkozat elektronikus továbbítására korlátozódott. Rendelkezett a főkötelezettől származó érvényes szóbeli meghatalmazással (megbízással), illetve utólagos írásbeli jóváhagyással is. Az árut nem ő állította vám elé, a vámügynök nem alanya, hanem csupán technikai közreműködője a vámigazgatási jogviszonynak, közvetlen képviseleti jogosultságához írásbeli meghatalmazás hiányában sem férhet kétség, a Vámkódex egyébként sem írja elő a meghatalmazás írásba foglalását. A vámügynököt terhelő kötelezettségeket nem az alperes határozata szerinti szabályok, hanem a Vhr. 199. Cikke tartalmazza, és e szerinti felelősségének esetleges megállapítása is csupán vámigazgatási bírság kiszabására adhatna alapot. Az alperes azért is megalapozatlanul és jogsértően minősítette a Vámkódex 5. Cikk 4. bekezdés 2. fordulataként alkalmazásával a főkötelezettet egy sorban álló adósnak, mivel az árutovábbítási eljárásban kizárt a közvetett képviselet. Jogi álláspontjának alátámasztására okiratokat csatolt, kérte ügyvezetője és a főkötelezett nevében előtte eljáró H. Zs. meghallgatását, aminek a megyei bíróság helyt adott.

Az alperes ellenkérelmében a felperes keresetének elutasítását kérte, fenntartotta a határozatába foglalt jogi álláspontját. Becsatolta a felperes által vámhatóság felé megküldött vámáru-nyilatkozat adataira vonatkozó IE015 számú üzenet és számítástechnikai adatfeldolgozó rendszer feldolgozó felületének kinyomtatott másolati példányait annak igazolására, hogy a felperes a perbeli esetben az EDI szabványnak megfelelően, illetve írásban sem tett nyilatkozatot a képviseletre. Előadta, hogy a felperesi érveléssel szemben nem az EV 14. rovata szolgált a képviselő adatainak feltüntetésére, mivel 2007. január 1. napjától az árunyilatkozatot csak elektronikusan lehetett benyújtani, amelynek nincs 14-es rovata. A felperesnek az elektronikus vámáru-nyilatkozat 50. rovatában kellett volna nyilatkoznia a képviseletre a Vhr. 37. számú melléklet I. Cím B) pontjában, 37/A számú melléklet I. cím általános rendelkezések 2. bekezdésében, 37/A számú melléklet II. cím B) részében foglaltaknak megfelelően, de ezt nem tette meg.

A megyei bíróság a felperes keresetét alaposnak találta és az alperes határozatát az elsőfokú határozatra is kiterjedően hatályon kívül helyezte. Jogi álláspontja a következő volt:

A Vámkódex 64. Cikk 2. bekezdés a) pontja, 96. Cikk 1. bekezdése értelmében a közösségi külső árutovábbítási eljárás jogosultja a főkötelezett, akinek árubemutatói kötelezettsége van, és a vámáru-nyilatkozatot az ő nevében kell megtenni, ami kizárja a Vámkódex 5. Cikk (4) bekezdés 2. mondata szerinti közvetett képviseletet.

A Vhr. 37. számú melléklet 50. pontjában a főkötelezettet, illetve képviselőjét kell feltüntetni, ezért téves az az alperesi

álláspont, mely szerint e rovatban a vámügynököt képviselőként kellett volna megjelölni, és az is, amely szerint a vámügynök kizárólag írásbeli meghatalmazás birtokában járhatott volna el. Írásbeli meghatalmazásra vonatkozó előírást ugyanis a Vámkódex és a Vhr. nem tartalmaz.

A perbeli esetben a felperes és főkötelezett között a Ptk. 474-483. §-ai szerinti megbízási szerződés jött létre, amelyre nem kötelező az írásbeliség, és a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 40. § (2) bekezdése szerinti képviselet sem jött létre, és ez utóbbi kapcsán sem kötelező a meghatalmazás írásba foglalása. A meghatalmazást a vámhatóságnak egyébként is az árutovábbítási eljárás megkezdésekor, és nem lényegesen későbbi időpontban kellene megkövetelnie.

Az alperes a Vámkódex 5. Cikk (4) bekezdésében 2. mondatában írt jogszabályi feltételek hiányában téves jogalkalmazással kötelezte a pusztán vámügynökként eljáró felperest a főkötelezett vámtartozásának megfizetésére.

A jogerős ítélet ellen az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, kérte annak hatályon kívül helyezését, a felperes keresetének elutasítását.

Érvelése szerint a megyei bíróság tévesen állapította meg, hogy a felperes és a főkötelezett között érvényes szóbeli megbízás jött volna létre, mivel a felperes és a főkötelezett között nem keletkezett képviseletre vonatkozó érvényes jogviszony. Hivatkozott a Vámkódex 5. Cikk (4) bekezdése 2. mondata szerinti törvényi tényállásnak, a 64. Cikk 1. és 2. bekezdésének, a Vhr. 199. Cikk 1. bekezdésének, és a 37-es, 37/A és 38. számú mellékleteinek figyelmen kívül hagyására, a vámjogszabályok téves értelmezésére.

A felperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmét a Legfelsőbb Bíróság a Kfv.VI.39.193/2010/5. számú végzésében hivatalból elutasította.

A felperes ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályban tartását kérte. Érvelése szerint a főkötelezett szóbeli megbízást adott H. Zs. részére, akinek eljárását utólag jóvá is hagyta, ezért a vámáru-nyilatkozat benyújtásakor képviselőként járt el, amit az elektronikus eljárás szabályai szerint fel is tüntetett. Hangsúlyozta, hogy az alperes a közigazgatási és peres eljárás során nem vitatta a részére adott szóbeli megbízást. Kifejtette, hogy árutovábbítási eljárásban nincs helye közvetett vámjogi képviseletnek, és az elektronikus vámáru-nyilatkozaton nincs olyan rovat, amely kitöltésének elmulasztását az alperes rajta alappal számon kérhetné. E körben hivatkozott a Vámkódex 64. Cikk 1. és 2. bekezdéseire, 96. Cikk 1. bekezdésére, 4. Cikk 18) pontjára. Előadta, hogy az 50. rovatot is megfelelően töltötte ki, abban ugyanis a főkötelezett szerepel, és a rá vonatkozó szabályozás értelmében képviselői minőségéről nem kellett nyilatkoznia.

Az alperes felülvizsgálati kérelme az alábbiak szerint alapos.

A perrel érintett jogviszony vámjogi jogviszony, ezért az ebből eredő jogvita elbírálására a Ptk. rendelkezései nem alkalmazhatók, és irreleváns a Ket. 40.§-ának képviselőre vonatkozó szabályozása is. A keresettel támadott határozat jogszerűsége vagy jogszerűtlensége tárgyában kizárólag a vámjogi jogviszonyra irányadó vámjogi jogszabályi rendelkezések alapján hozható döntés.

A Legfelsőbb Bíróság - a Pp. 275.§ (1) bekezdése alapján eljárva - az iratokból a következőket állapította meg:

A felperes a rendelkezésre álló adatokból megállapíthatóan (saját nyilatkozata, ügyvezetőjének közigazgatási és peres eljárás során tett előadása, H. Zs. vallomása) a főkötelezettől az elektronikus vámáru-nyilatkozat benyújtását megelőzően nem kapott érvényes, joghatályos megbízást vagy meghatalmazást az árutovábbítási eljárás megindítására. Nem áll rendelkezésre ugyanis egyetlenegy olyan hitelt érdemlő bizonyíték sem, amely alkalmas lenne annak igazolására, hogy H. Zs. a vámáru-nyilatkozat benyújtásának idején jogosult lett volna a főkötelezett nevében való eljárásra, és arra nézve sem, hogy a főkötelezett legalább utólag jóváhagyta volna H. Zs. eljárását. A felperes utólagos jóváhagyásra vonatkozó érvelése egyébként is csak azt támasztja alá, hogy H. Zs.-nak a vámáru-nyilatkozat megtételének időpontjában a főkötelezettől nem volt szóbeli és/vagy írásbeli megbízása illetve meghatalmazása, ennél fogva a főkötelezett nevében, és helyett eljárva nem adhatott megbízást vagy meghatalmazást a felperes részére vámáru-nyilatkozat benyújtására, vám eljárás során történő képviselőre. Nem fogadható el a felperes azon érvelése, mely szerint nem vizsgálhatja meg a nála vám eljárást kezdeményező jogosultságát. A felperesnek ugyanis az a gazdasági tevékenysége, hogy vámigazgatási jogviszonyokban - saját kockázatára - képviselőként, vámügynökként járjon el, és ebből adódóan ismernie kell a rá illetve az általa ellátandó ügyletekre vonatkozó szabályozást, továbbá saját maga is úgy nyilatkozott, hogy korábban „minden esetben készített iktatószámmal ellátott megbízási szerződést”. (A közösségi vámjog végrehajtásáról szóló 2003. évi CXCVI. törvény 67.§ a.)

Az a perben nem volt vitatott, hogy a külső közösségi árutovábbítási eljárás alá vont szállítmányra vonatkozó elektronikus vámáru-nyilatkozatot a felperes töltötte ki és nyújtotta be a vámhivatalhoz a Vhr. 4a. Cikkében foglalt rendelkezések alapján az úgynevezett EDI (Electric Data Interchange) szabványú adatfeldolgozású eljárás keretében.

A Vhr. 199. Cikk (1) bekezdése pedig kimondja, hogy a büntetőjogi rendelkezések esetleges alkalmazásának sérelme nélkül, a vámáru-nyilatkozatot tevő személy vagy képviselője az általa aláírt

vámáru-nyilatkozat vagy elektronikus adatfeldolgozási módszerrel benyújtott árutovábbítási nyilatkozat vámhivatalhoz történő benyújtásával a hatályos rendelkezéseknek megfelelően felelősséget vállal a vámáru-nyilatkozatban megadott adatok helyessége, a bemutatott okmányok hitelessége, és a szóban forgó árunak az adott vámeljáráshoz való vonásával kapcsolatos valamennyi kötelezettségének betartására.

A Vhr. 37. számú melléklete tartalmazza az útmutatót az egységes vámokmány használatához, és az I. Cím B pontjában az árutovábbítási eljárás során az 50. rovatot kötelezően kitöltendőnek minősíti, a 14. rovatot nem. A 37. számú melléklet továbbá a C) pontban, a nyomtatvány használatára vonatkozó előírások között tartalmazza a Vhr. 199. Cikk (1) bekezdésében foglalt szabályozást, utal a nyilatkozat tartalmának ellenőrzésére is, és egyértelműen rögzíti, hogy az 50. rovatba a főkötelezett teljes nevét és címét, EORI számát kell feltüntetni, és amennyiben alkalmazható be kell írni a főkötelezett nevében aláírásra jogosult meghatalmazott képviselő teljes nevét, illetve cégnevét is. (A perbeli esetben pedig az alkalmazhatóság - mivel azt az alperes a peres eljárás során igazolta - fennállt.)

A felperes - az iratokból megállapíthatóan - az EDI szabványnak megfelelően illetve más módon, írásban sem tett nyilatkozatot a képviseletre vonatkozóan, az 50. rovatban csak a főkötelezettet tüntette fel, noha a vámáru-nyilatkozat benyújtására - az előzőekben ismertetett tényállásra figyelemmel - a főkötelezettől nem rendelkezett sem szóbeli sem írásbeli érvényes, joghatályos meghatalmazással illetve megbízással.

Utal továbbá a Legfelsőbb Bíróság arra is, hogy a 37., 38. számú mellékletet alkalmazni kell az EDI árutovábbítási nyilatkozatra, ami kifejezetten előírja, hogy a képviselőre vonatkozó 50 rovatnál, hogy ezt az adatcsoportot használni kell, ha a főkötelezett meghatalmazott képviselőt alkalmaz, csak a képviselő jogosultságára vonatkozó attribútum használata választható szabadon.

A Vámkódex 64. cikk (1)-(2) bekezdései értelmében - az 5. Cikkre is figyelemmel - vámáru-nyilatkozatot bárki tehet, aki a szóban forgó árut az illetékes vámhatóság elé állítja vagy állíttatja, azonban, ha valamely vámáru-nyilatkozat elfogadása külön kötelezettséget ró valamely személyre, a bejelentést ennek a személynek vagy ennek a személynek a nevében kell megtenni.

A Vámkódex 5. cikke pedig úgy rendelkezik, hogy a 64. Cikk. 2. bekezdésében megállapított feltételek mellett, és a 243. Cikk 2. bekezdésének b/ pontja keretén belül elfogadott rendelkezéseknek megfelelően bármely személy képviselőt jelölhet ki a vámhatóságok

előtti ügyeiben, a vámjogszabályok által megállapított cselekmények és alakiságok elvégzésére. Ez a képviselet lehet közvetlen, amikor a képviselő egy másik személy nevében és érdekében jár el, vagy közvetett, amikor a képviselő saját nevében, de egy másik személy érdekében jár el. A Vámkódex 5. Cikk (4) bekezdésének első mondata kimondja azt is, hogy a képviselőnek nyilatkoznia kell arról, hogy a képviselt személy érdekében jár el, valamint arról, hogy a képviselet közvetlen, vagy közvetett, és meghatalmazással kell rendelkeznie ahhoz, hogy képviselőként eljárjon. A Vámkódex. 5. Cikk. (4) bekezdés 2. mondata értelmében pedig „azt a személyt, aki elmulasztott nyilatkozatot tenni arról, hogy más személy nevében vagy érdekében jár el, illetve aki azt állítja, hogy más személy nevében vagy érdekében jár el a nélkül, hogy erre meghatalmazással rendelkezne, úgy kell tekinteni, mint aki saját nevében és saját érdekében jár el”.

Az előzőekben ismertetett tényállásnak és szabályozásnak az egybevetéséből az állapítható meg, hogy a felperes megszegte a Vámkódex 5. Cikk 4. bekezdés 2. mondatában, 64. cikkében és a Vhr. 199. cikk (1) bekezdésében foglaltakat, mivel nem tett nyilatkozatot a képviseletre vonatkozóan, és egyébként sem rendelkezett más személy (a főkötelezett) nevében, érdekében való eljárásra érvényes és joghatályos meghatalmazással vagy megbízással, ezért őt úgy kell tekinteni, mint aki saját nevében és saját érdekében járt el az árutovábbítási eljárás során, tehát az abból eredő kötelezettségekért felelősség terheli. Az előzőekben ismertetett szabályozásból - a felperes érvelésével ellentétben - egyértelműen következik az is, hogy a felperes által eszközölt elektronikus vámáru-nyilatkozat benyújtása nem értékelhető csupán technikai jellegű műveletnek. Azt pedig a felperes sem vitatta a perben, hogy olyan vámáru-nyilatkozatot nyújtott be, amin nem rögzítette a forgalmi rendszámot, a vámmárat, és a KN kód alkalmazásán túl a vámbiztosíték összege is valótlanul került megállapításra.

A kifejtettekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság azt állapította meg, hogy az alperes keresettel támadott határozata a felperes által vitatott körben jogszerű döntést tartalmaz, ezért a jogerős ítéletet - a Pp. 275.§ (4) bekezdése alapján - hatályon kívül helyezte, és a felperes keresetét elutasította.

A pervesztes felperes a Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján köteles az elsőfokú és felülvizsgálati perköltség megfizetésére.

A kereseti és felülvizsgálati eljárási illetékre vonatkozó ítéleti rendelkezés az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 42.§ (1) bekezdés a) pontjában, 50.§ (1) bekezdésében és a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésében foglaltakon alapul.

Budapest, 2011. február 17.

***Dr. Lomnici Zoltán sk. tanácselnök, Dr. Kárpáti Magdolna sk. előadó bíró,
Dr. Kurucz Krisztina sk. bíró***